

Lag (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden

Svensk författningssamling

Svensk författningssamling (SFS) innehåller gällande lagar och förordningar. Om en författning ändras ersätts den gamla texten med den nya.

SFS nr: 1994:1512

Departement/myndighet: Justitiedepartementet L2

Utfärdad: 1994-12-15

Ändrad: t.o.m. SFS 2022:653

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Källa: [Fulltext \(Regeringskansliet\)](#)

Innehåll:

- [Övergångsbestämmelser](#)

Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag gäller avtalsvillkor som näringsidkare använder när de erbjuder varor, tjänster eller andra nyttigheter till konsumenter.

Lagen gäller också avtalsvillkor som näringsidkare använder när de förmedlar sådana erbjudanden från en näringsidkare eller någon annan.

1 a § Bestämmelserna i 3-9 b §§ denna lag tillämpas också när Konsumentombudsmannen fullgör sina skyldigheter som behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004. *Lag (2020:339)*.

2 § I lagen avses med konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet, näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med hans näringsverksamhet, oavsett om den är offentlig eller privat.

Marknadsrättsliga bestämmelser

3 § Om ett avtalsvillkor som avses i 1 § med hänsyn till pris och övriga omständigheter är oskäligt mot konsumenten, får Patent- och marknadsdomstolen förbjuda näringsidkaren att i framtiden i liknande fall använda samma eller väsentligen samma villkor, om förbudet är motiverat från allmän synpunkt eller annars ligger i konsumenternas eller konkurrenternas intresse. Ett förbud får meddelas även anställda hos näringsidkaren och andra som handlar på näringsidkarens vägnar.

En sammanslutning av näringsidkare som använder eller rekommenderar användning av ett oskäligt avtalsvillkor får förbjudas att i framtiden använda eller rekommendera villkoret.

Ett förbud ska förenas med vite, om inte detta av särskilda skäl är obehövligt. *Lag (2016:211)*.

3 a § Vid tillämpning av 3 § ska ett avtalsvillkor anses oskäligt om det innebär att konsumenten är hänvisad till att använda ett telefonnummer med förhöjd taxa för att ta kontakt med näringsidkaren per telefon med anledning av ett mellan dem ingånget avtal. *Lag (2014:13)*.

3 b § Om en näringsidkare vid försäljning på internet använder ett oskäligt avtalsvillkor och inga andra effektiva medel är tillgängliga, får Konsumentombudsmannen förelägga näringsidkaren, en värdtjänstleverantör eller en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen. Ett föreläggande som avses i första stycket får bara meddelas om

1. överträdelsens allvar motiverar det och det är motiverat från allmän synpunkt eller annars ligger i konsumenternas intresse, och
2. webbplatsen inte omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd. Varningsmeddelandet ska ange i vilket avseende avtalsvillkoret är oskäligt och i övrigt vara utformat på ändamålsenligt sätt. Ett föreläggande ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. *Lag (2020:339)*.

3 c § När ändrade förhållanden föranleder det, ska Konsumentombudsmannen besluta att en skyldighet att upprätta ett varningsmeddelande inte längre ska gälla. *Lag (2020:339)*.

3 d § Konsumentombudsmannen får bestämma att ett beslut om varningsmeddelande ska gälla omedelbart. *Lag (2020:339)*.

4 § En ansökan om förbud får göras av Konsumentombudsmannen. Om Konsumentombudsmannen för ett visst fall beslutar att inte göra någon ansökan, får ansökan göras av en sammanslutning av näringsidkare, konsumenter eller löntagare. *Lag (2016:211)*.

4 a § Om en sammanslutning av näringsidkare gör sannolikt att utgången i målet kan ha betydande intresse för medlemmarna i sammanslutningen får domstolen efter ansökan av sammanslutningen tillåta att den, vid sidan av en enskild part, medverkar i förfarandet och i samband med det åberopar bevisning.

En ansökan om medverkan ska vara skriftlig och innehålla de skäl som den grundas på. Parterna ska beredas tillfälle att yttra sig över ansökan. Ansökan får inte bifallas om parten på den sidan som ansökan om medverkan avser motsätter sig detta. *Lag (2016:211)*.

4 b § Konsumentombudsmannen ska kallas till förhandling i mål enligt denna lag, även om han eller hon inte är sökande.
Lag (2016:211).

5 § Ett beslut i fråga om förbud hindrar inte att samma fråga prövas på nytt, om det motiveras av ändrade förhållanden eller något annat särskilt skäl.

6 § Om det finns särskilda skäl, får domstolen meddela förbud även för tiden till dess att det finns ett slutligt beslut.
Lag (2016:794).

7 § En fråga om förbud får i fall som inte är av större vikt prövas av Konsumentombudsmannen. Konsumentombudsmannen får bestämma att ett beslut om förbud ska gälla omedelbart. *Lag (2016:794)*.

8 § Konsumentombudsmannen får förelägga var och en att yttra sig, lämna upplysningar och tillhandahålla de handlingar som behövs i ett ärende enligt denna lag. *Lag (2020:339)*.

8 a § Om det behövs för tillsynen i ett ärende där ett förbud enligt 3 eller 7 § eller ett föreläggande enligt 3 b § kan antas komma i fråga, får Konsumentombudsmannen förelägga näringsidkaren att hålla de lokaler eller motsvarande utrymmen där näringsverksamheten utövas tillgängliga för inspektion.

I samband med inspektionen får Konsumentombudsmannen ta del av de handlingar som behövs för tillsynen och begära nödvändiga upplysningar på platsen. *Lag (2020:339)*.

8 b § Ett föreläggande enligt 8 eller 8 a § får förenas med vite. *Lag (2020:339)*.

8 c § Konsumentombudsmannen får bestämma att ett föreläggande enligt 8 eller 8 a § ska gälla omedelbart. *Lag (2020:339)*.

8 d § Om det är nödvändigt för tillsynen enligt denna lag, får Konsumentombudsmannen köpa varor, tjänster eller andra nyttigheter under dold identitet (testköp).

Näringsidkaren ska underrättas om testköpet så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Om det inte är oskäligt, får Konsumentombudsmannen besluta att näringsidkaren ska ersätta ombudsmannen för vad som har betalats vid testköpet. Konsumentombudsmannen ska i så fall erbjuda näringsidkaren att ta tillbaka det som köpts.

Lag (2020:339).

8 e § Konsumentombudsmannens beslut enligt 3 b, 3 c, 7, 8 och 8 a §§ får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Detsamma gäller beslut om ersättning enligt 8 d § tredje stycket. *Lag (2020:339)*.

9 § En talan om utdömning av vite förs vid Patent- och marknadsdomstolen av Konsumentombudsmannen. Om vite har förelagts på talan av någon annan får talan om utdömning föras även av honom eller henne. *Lag (2016:211)*.

9 a § Delgivning av domar och beslut av domstol som innefattar ett vitesföreläggande får ske enligt 34-37 §§ delgivningslagen (2010:1932) endast om det med beaktande av vad som har framkommit i det enskilda delgivningsärendet eller vid andra delgivningsförsök med delgivningsmottagaren finns anledning att anta att han eller hon har avvikit eller på annat sätt håller sig undan. *Lag (2016:211)*.

9 b § Bestämmelsen i 18 kap. 16 § rättegångsbalken ska inte tillämpas i mål enligt 3 §. I sådana mål får domstolen bestämma att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader. I ärenden som avser överklagande av Konsumentombudsmannens beslut om förbud tillämpas i fråga om rättegångskostnader 31 kap. rättegångsbalken. *Lag (2016:794)*.

9 c § Patent- och marknadsdomstolen ska på talan av Konsumentombudsmannen besluta att en näringsidkare ska betala en sanktionsavgift, om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligt eller av oaktsamhet har använt ett sådant avtalsvillkor som anges i 3 a §, eller näringsidkaren har förbjudits att använda enligt 3 § genom ett avgörande som har fått laga kraft. Om Konsumentombudsmannen för ett visst fall beslutar att inte föra talan om sanktionsavgift, får en sammanslutning av näringsidkare väcka en sådan talan. *Lag (2022:653)*.

9 d § Talan om att påföra en sanktionsavgift för en överträdelse får inte tas upp till prövning, om överträdelsen omfattas av ett förbud som har förenats med vite enligt denna lag och talan om utdömning av vitet har väckts. *Lag (2022:653)*.

9 e § Sanktionsavgiften ska fastställas till lägst tio tusen kronor och högst fyra procent av näringsidkarens omsättning räkenskapsåret innan överträdelsen upphörde eller när näringsidkaren delgavs stämmningsansökan, om den inte har upphört dessförinnan. Om överträdelsen har inträffat under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas av domstolen. Avgiften får i ett sådant fall fastställas till ett belopp i kronor motsvarande högst två miljoner euro. *Lag (2022:653)*.

9 f § När sanktionsavgiften fastställs ska domstolen ta hänsyn till

1. överträdelsens allvar med beaktande särskilt av dess art, varaktighet och omfattning,
2. åtgärder som näringsidkaren har vidtagit för att lindra eller avhjälpa den skada som en konsument har lidit,
3. tidigare överträdelser som näringsidkaren har gjort sig skyldig till,
4. i den utsträckning det framgår, den vinst som näringsidkaren har gjort eller förlust som undvikits genom överträdelsen,
5. i gränsöverskridande fall, sanktioner som har påförts näringsidkaren för samma överträdelse i andra medlemsstater i Europeiska unionen, ifall information om sådana sanktioner finns tillgänglig via den mekanism som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004, och
6. försvårande eller förmildrande omständigheter utöver dem i 1-5.

Om överträdelsen med hänsyn till särskilt överträdelsens art, varaktighet och omfattning är mindre allvarlig eller om det finns synnerliga skäl för det, får domstolen bestämma en lägre avgift än vad som föreskrivs i 9 e § eller besluta att en avgift inte ska tas ut. *Lag (2022:653)*.

9 g § Sanktionsavgiften tillfaller staten och ska betalas till Kammarkollegiet inom trettio dagar efter det att domen har fått laga kraft eller den längre tid som anges i domen. Om avgiften inte betalas i tid ska Kammarkollegiet lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. *Lag (2022:653)*.

9 h § En sanktionsavgift får dömas ut bara om stämmningsansökan har delgetts näringsidkaren inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

En sanktionsavgift faller bort om domen inte har kunnat verkställas inom fem år från det att den fick laga kraft.

Lag (2022:653)

9 i § För att säkerställa betalningen av ett anspråk på sanktionsavgift får domstolen besluta om kvarstad. I ett sådant fall tillämpas bestämmelserna i 15 kap. rättegångsbalken. *Lag (2022:653)*.

Civilrättsliga bestämmelser

10 § Om innebörden av ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling är oklar, skall vid en tvist mellan en näringsidkare och en konsument villkoret tolkas till konsumentens förmån.

11 § För avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling gäller 36 § första stycket lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område med följande begränsningar.

Omständigheter som inträffat efter det att avtalet ingåtts får inte beaktas till konsumentens nackdel på så sätt att ett avtalsvillkor som annars vore att anse som oskäligt inte kan åsidosättas eller jämkas.

Jämkas ett avtalsvillkor eller lämnas det utan avseende, skall, om villkoret strider mot god sed och medför en betydande obalans till konsumentens nackdel, avtalet gälla utan andra ändringar, om konsumenten begär det och om avtalet kan bestå med i övrigt oförändrat innehåll.

12 § Om inte annat visas, anses ett avtalsvillkor inte ha varit föremål för individuell förhandling.

13 § Ett avtalsvillkor som innebär att konsumenten ska betala mer för en vara, tjänst eller annan nyttighet än det som i avtalet anges vara priset för nyttigheten är utan verkan mot konsumenten, om denne inte uttryckligen har godkänt villkoret.

En konsument som har betalat enligt ett avtalsvillkor som är utan verkan enligt första stycket har rätt att få tillbaka det som har betalats. *Lag (2020:168)*.

14 § Ett avtalsvillkor som anger att lagen i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall tillämpas på avtalet gäller inte i fråga om regler om oskäliga avtalsvillkor, om den lag som gäller med bortseende från villkoret är lagen i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och den lagen ger konsumenten ett bättre skydd mot oskäliga avtalsvillkor.

Lag (2014:13).

Övergångsbestämmelser

1994:1512

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995, då lagen (1971:112) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden upphör att gälla.

2. De nya bestämmelserna tillämpas även på rättshandlingar som har företagits före ikraftträdandet. Vad som föreskrivs i 10 § gäller dock inte beträffande avtal som har ingåtts före ikraftträdandet.

3. Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol prövas enligt äldre bestämmelser.

2014:13

1. Denna lag träder i kraft den 13 juni 2014.

2. Bestämmelsen i 13 § gäller endast för avtal som har ingåtts efter ikraftträdandet.

2016:211

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2016.

2. Mål och ärenden som har inletts i tingsrätt eller hovrätt före ikraftträdandet ska överlämnas till Patent- och marknadsdomstolen respektive Patent- och marknadsöverdomstolen.

3. Om huvudförhandling har inletts före ikraftträdandet ska handläggningen i tingsrätten eller hovrätten dock slutföras enligt äldre bestämmelser.

2016:794

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2016.

2. För användning av avtalsvillkor som har skett före ikraftträdandet gäller äldre föreskrifter.

2022:653

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2022.

2. De nya bestämmelserna tillämpas inte på avtalsvillkor som har använts före ikraftträdandet.